

Wpływ epidemii COVID-19 na wybrane elementy rynku pracy w Polsce w I kwartale 2020 r.

10.06.2020 r.

11,0%

udział osób, które 31 marca 2020 r. pracowały zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną w ogólnej liczbie pracujących

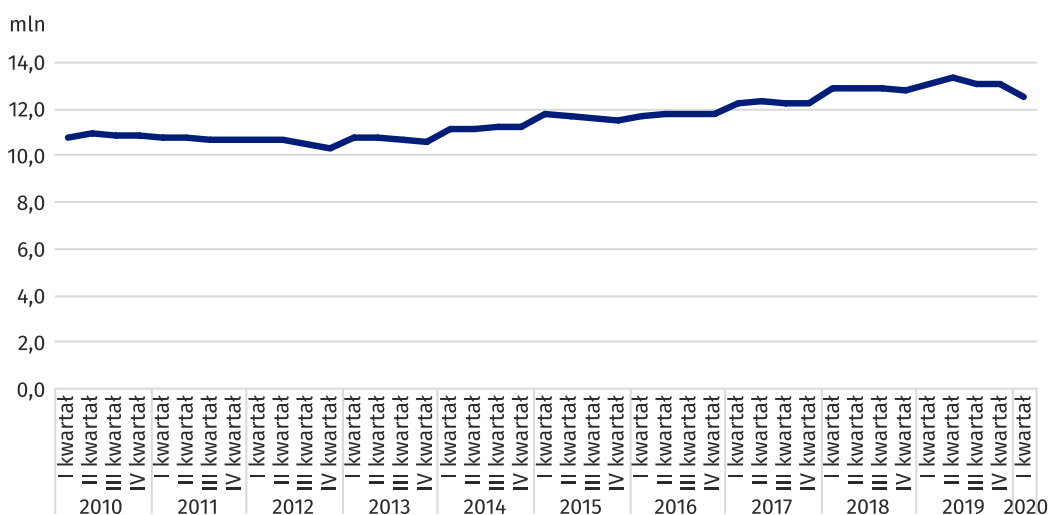
W marcu 2020 r. ogłoszono w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19. Wprowadzone przepisami prawa rozwiązania zapobiegające i przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się wspomnianego wirusa i zwalczające wywołaną nim chorobę odnosiły się także do rynku pracy. Wśród nich było m.in. umożliwienie wykonywania pracy poza miejscem jej stałego wykonywania, czyli pracy zdalnej. Zaprezentowane

w niniejszym opracowaniu dane zostały pozyskane podczas badania „Popyt na pracę”¹.

Badanie popytu na pracę realizowane jest metodą reprezentacyjną z częstotliwością kwartalną. Obejmuje ono podmioty gospodarki narodowej i ich jednostki lokalne² zatrudniające przynajmniej 1 osobę, zgodnie z zakresem podmiotowym badania. W końcu I kwartału 2020 r. liczba pracujących była o 3,6% niższa niż w końcu IV kwartału 2019 r. Analiza liczby pracujących w dłuższym okresie wskazuje, że taka sytuacja jest nietypowa. Od 2012 r. bowiem liczba pracujących w I kwartale była wyższa niż w IV kwartale roku poprzedniego. W latach 2017 r. i 2018 r. wzrost liczby pracujących w I kwartale względem stanu na koniec IV kwartału poprzedniego roku sięgał 4-6%. W kolejnych kwartałach następowała zmiana liczby pracujących, nie większa niż 2% stanu z końca kwartału poprzedniego. Stąd sytuacja obserwowana w bieżącym kwartale jest nietypowa wobec tendencji obserwowanych w drugiej dekadzie XXI wieku. Mogło na to wpłynąć wiele przyczyn, w tym rozprzestrzenianie się COVID-19.

Wykres 1. Pracujący^a

Stan w ostatnim dniu kwartału

a Na podstawie danych z badania „Popyt na pracę”.

¹ Zebrane dane pochodzą z dobrowolnych odpowiedzi jednostek sprawozdawczych na cztery dodatkowe pytania dołączone na Portalu Sprawozdawczym do badania „Popyt na pracę”. Na pytania dotyczące wpływu sytuacji pandemicznej na sposób funkcjonowania przedsiębiorstw odpowiedzi udzieliła połowa jednostek, które wypełniły sprawozdania.

² W badaniu jednostkami sprawozdawczymi są podmioty gospodarki narodowej lub ich jednostki lokalne.

Zlikwidowane miejsca pracy

W I kwartale 2020 r. zlikwidowano 119,9 tys. miejsc pracy. Z informacji przekazanych przez badane jednostki wynika, że w tej liczbie niemal ¼ miejsc pracy zostało zlikwidowanych w związku z sytuacją epidemiczną. Zlikwidowane miejsca pracy w związku z rozprzestrzenieniem się COVID-19 dotyczyły niemal wyłącznie sektora prywatnego. Likwidacja miejsc pracy miała miejsce we wszystkich klasach wielkości jednostek. Związek tych likwidacji z sytuacją epidemiczną był najmniejszy w jednostkach, w których pracowało 50 osób i więcej – wskazano na niego w odniesieniu do co 5 zlikwidowanego miejsca pracy. W ogólnej liczbie zlikwidowanych miejsc w związku z sytuacją epidemiczną zdecydowana większość takich miejsc (ponad 80%) wskazana była przez jednostki, w których pracowało do 50 osób.

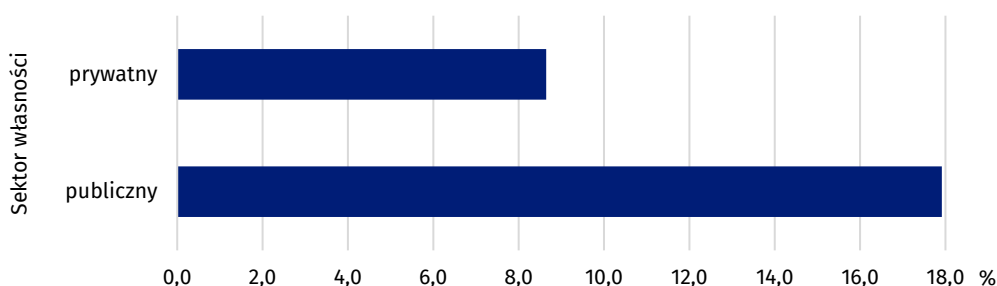
Biorąc pod uwagę rodzaj działalności według PKD³ można stwierdzić, że liczba miejsc pracy zlikwidowanych z powodu sytuacji epidemicznej w poszczególnych sekcjach była najczęściej proporcjonalna do liczby miejsc pracy zlikwidowanych ogółem (bez względu na przyczynę). Na przykład miejsca pracy zlikwidowane w sekcji Przetwórstwo przemysłowe stanowiły ok. 15% miejsc pracy zlikwidowanych w całej gospodarce, natomiast miejsca pracy zlikwidowane w tej sekcji w związku z sytuacją epidemiczną ok. 12% ogółu miejsc pracy zlikwidowanych z tego powodu. W przypadku sekcji Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi udział miejsc pracy zlikwidowanych w związku z sytuacją epidemiczną był większy niż udział miejsc pracy zlikwidowanych w tej sekcji ogółem. Największy udział w ogólnej liczbie miejsc pracy zlikwidowanych w związku z COVID-19 miała sekcja Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Praca zdalna w okresie zagrożenia epidemicznego

Zaistniała w marcu 2020 r. sytuacja epidemiczna skutkowała ograniczeniem działalności w dotychczasowej postaci. Przejawiało się to z jednej strony likwidacją miejsc pracy, ale z drugiej otwarciem się pracodawców na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego. Jedną z takich form jest praca zdalna.

Według stanu na koniec marca 2020 r. udział osób, które pracowały zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną w ogólnej liczbie pracujących objętych badaniem „Popyt na pracę” wyniósł 11,0%. Ta forma pracy była stosowana w szerszym zakresie w sektorze publicznym niż prywatnym.

Wykres 2. Udział pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną pracowali zdalnie według sektorów własności na koniec I kwartału 2020 r.

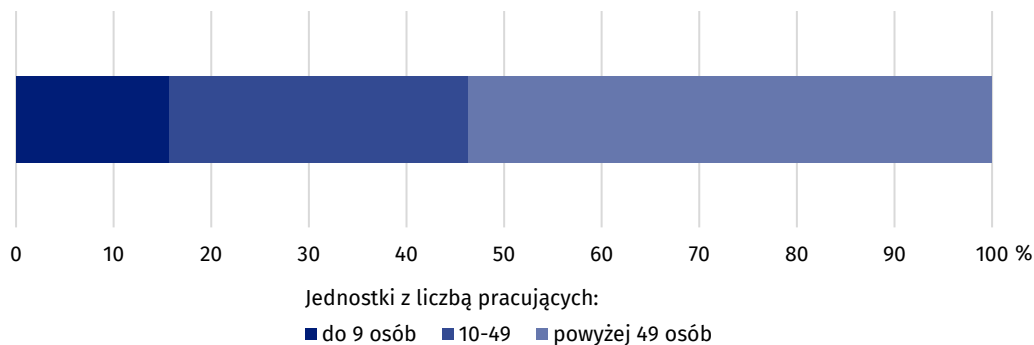
W końcu marca 2020 r. w związku z sytuacją epidemiczną niemal co 6 pracujący w sektorze publicznym wykonywał pracę zdalnie, podczas gdy w sektorze prywatnym co 12 pracujący. W skali całej gospodarki forma pracy zdalnej zastosowana w celu ograniczenia zagrożenia epidemicznego była w największym stopniu stosowana w jednostkach zatrudniających od 10 do 49 osób. W tej klasie jednostek 13,6% pracujących świadczyło w związku z sytuacją epidemiczną pracę zdalnie, podczas gdy w jednostkach mniejszych i większych po ok. 10% pracujących. Jednakże w ogólnej (bezwzględnej) liczbie pracujących zdalnie z powodu pandemii większość stanowili pracujący w jednostkach największych.

Spośród wszystkich zlikwidowanych miejsc pracy w I kwartale 2020 r. 24,4% zlikwidowano w związku z sytuacją epidemiczną

Na koniec marca 2020 r. pracą zdalną objętych zostało 11,0% pracujących

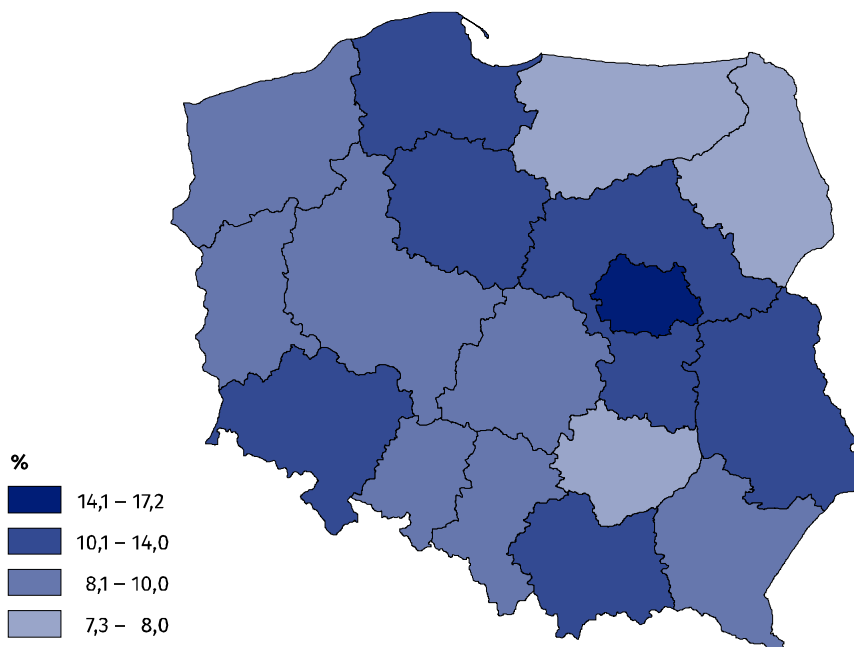
³ Polska Klasyfikacja Działalności.

Wykres 3. Struktura pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną pracowali zdalnie według wielkości jednostek na koniec I kwartału 2020 r.

Praca zdalna spowodowana sytuacją epidemiczną była wdrożona przez pracodawców w poszczególnych regionach w różnej skali.

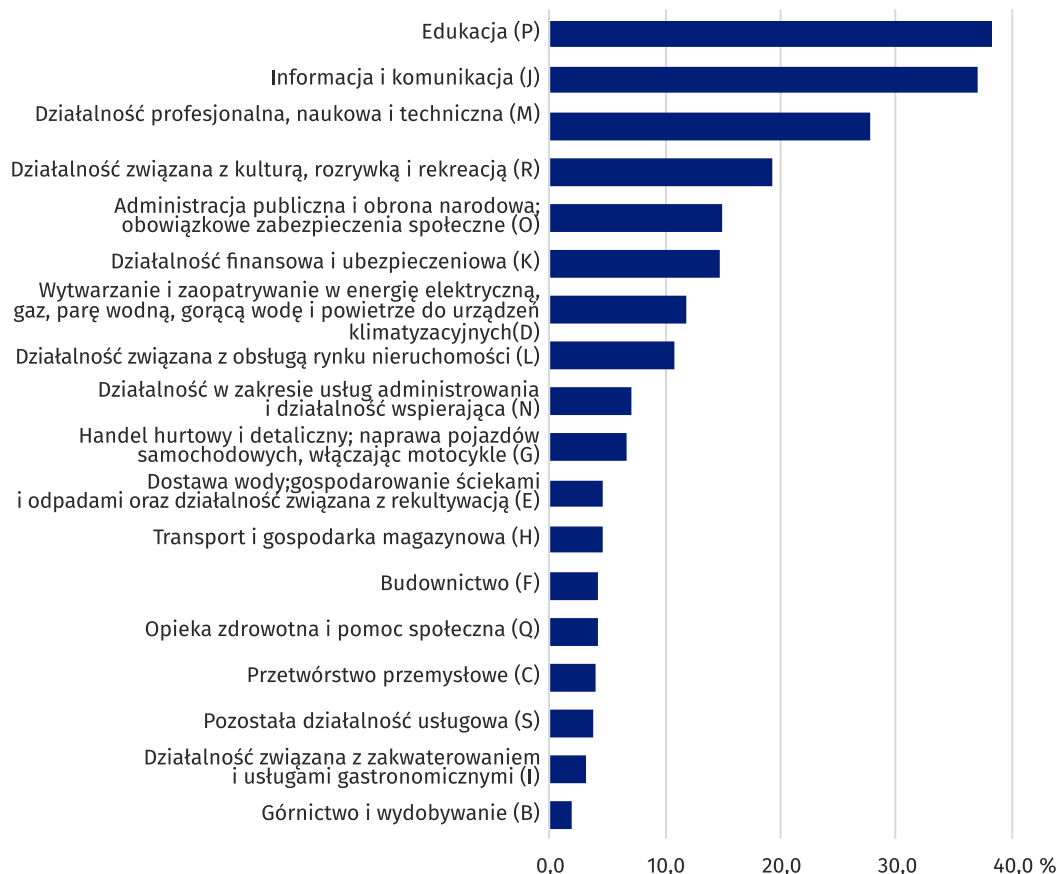
Mapa 1. Udział pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną pracowali zdalnie według regionów (NUTS 2016) na koniec I kwartału 2020 r.

W stopniu znacząco wyższym niż średnio w Polsce przejście na pracę zdalną w obliczu nowej sytuacji związanej z rozprzestrzenianiem się COVID-19 miało miejsce w regionie warszawskim stołecznym. Niemal co 6 pracujący wykonywał tam pracę zdalnie w następstwie zaistniałej sytuacji epidemicznej. W pozostałych regionach taka sytuacja odnosiła się do co 8-14 pracującego. W końcu marca 2020 r. zastosowanie omawianej formy pracy w realiach zagrożenia epidemicznego w najmniejszym stopniu miało miejsce w regionach: warmińsko-mazurskim, świętokrzyskim i podlaskim, gdzie na pracę zdalną z powodu zagrożenia COVID-19 został delegowany co 14 pracujący.

Przejęcie się na pracę zdalną w I kwartale br. było zróżnicowane według rodzaju działalności. Na przykład w sekcjach PKD obejmujących przemysł i budownictwo praca zdalna była wykonywana przez niemal 5% pracujących. W usługach skala zjawiska była niemal 3-krotnie większa, przy czym wykorzystanie omawianej formy pracy było warunkowane specyfiką usług. O ile w takich sekcjach jak Informacja i komunikacja oraz Edukacja tą formą pracy z powodu pojawienia się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2 zostało objętych niemal 40% pracujących, to w sekcji Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle z tej formy pracy korzystało ok. 7% pracujących w tej sekcji.

Wykres 4. Udział pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną pracowali zdalnie w wybranych sekcjach PKD na koniec I kwartału 2020 r.

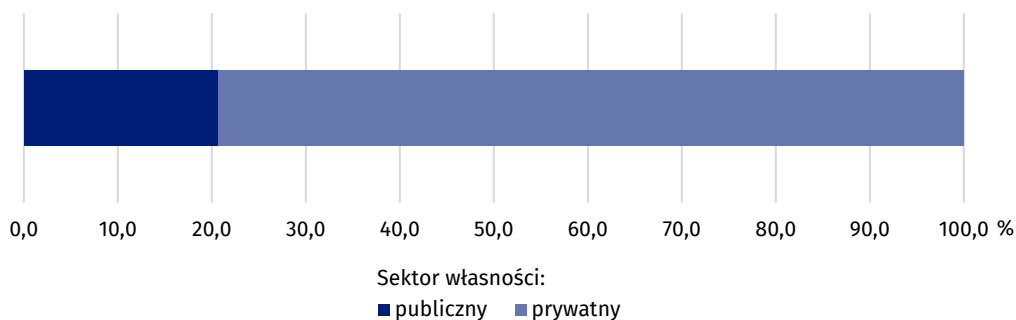

Pracujący, którzy w związku z sytuacją epidemiczną korzystali z zasiłku opiekuńczego na czas opieki nad dzieckiem do lat 8

Ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych pracującym rodzicom oraz opiekunom prawnym została stworzona możliwość skorzystania z zasiłku opiekuńczego na czas opieki nad dzieckiem do lat 8 z powodu zamknięcia żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego, szkoły. Według stanu na koniec I kwartału 2020 r. z tego prawa skorzystało w Polsce 2,3% pracujących. Udział pracujących, którzy na mocy wspomnianej ustawy pozostali w domu był nieco większy w sektorze prywatnym niż publicznym. Było to odpowiednio 2,5% i 1,9%.

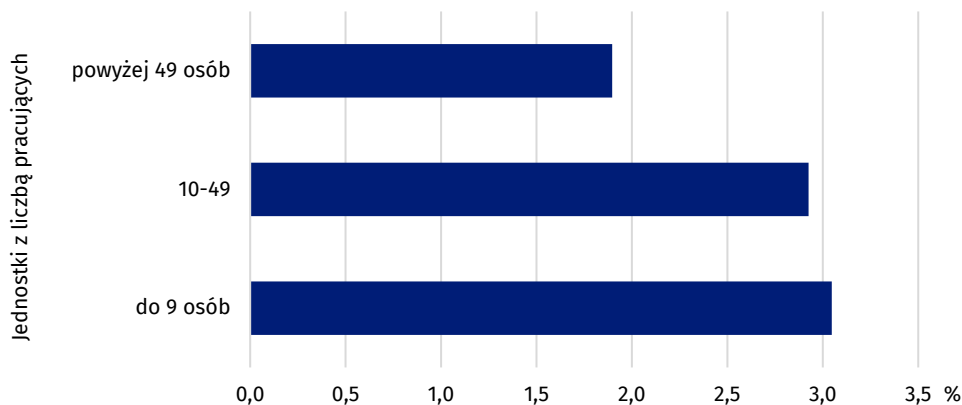
Według stanu na koniec I kwartału br. 2,3% pracujących skorzystało z zasiłku opiekuńczego na czas opieki nad dzieckiem do lat 8

Wykres 5. Struktura pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną korzystali z zasiłku opiekuńczego na czas opieki nad dzieckiem do lat 8 z powodu zamknięcia żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego, szkoły według sektorów własności na koniec I kwartału 2020 r.

W konsekwencji korzystający z tego rozwiązania pracujący w sektorze prywatnym stanowili większość ogółu pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną korzystali z zasiłku opiekuńczego na czas opieki nad dzieckiem do lat 8 z powodu zamknięcia żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego, szkoły.

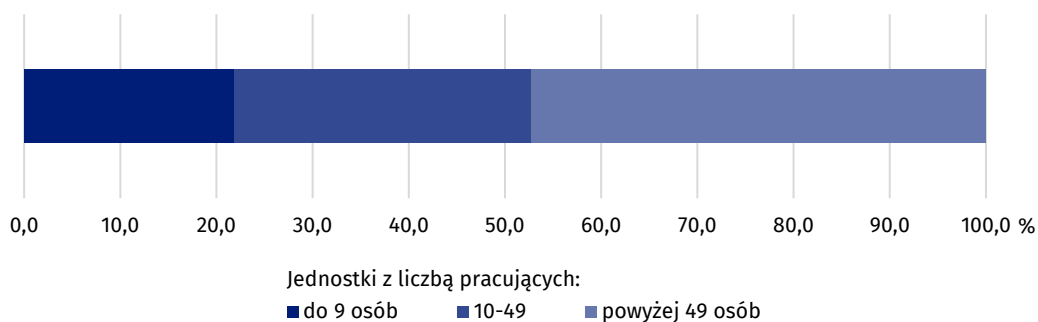
Wykres 6. Udział pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną korzystali z zasiłku opiekuńczego na czas opieki nad dzieckiem do lat 8 z powodu zamknięcia żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego, szkoły według wielkości jednostek na koniec I kwartału 2020 r.

W nieco większym stopniu omawiany instrument zapobiegania rozprzestrzenianiu się COVID-19 stosowali pracujący rodzice oraz opiekunowie prawni w jednostkach najmniejszych i zatrudniających od 10 do 49 osób – po ok. 3%. W jednostkach, w których pracowało 50 osób i więcej z tego szczególnego rozwiązania skorzystało mniej niż 2% pracujących.

Natomiast w ogólnej liczbie pracujących, którzy 31 marca 2020 r. korzystali z zasiłku opiekuńczego na czas opieki nad dzieckiem do lat 8 z powodu zamknięcia żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego, szkoły niemal połowę stanowili rodzice oraz opiekunowie prawni pracujący w jednostkach o liczbie pracujących 50 i więcej.

Wykres 7. Struktura pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną korzystali z zasiłku opiekuńczego na czas opieki nad dzieckiem do lat 8 z powodu zamknięcia żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego, szkoły według wielkości jednostki na koniec I kwartału 2020 r.

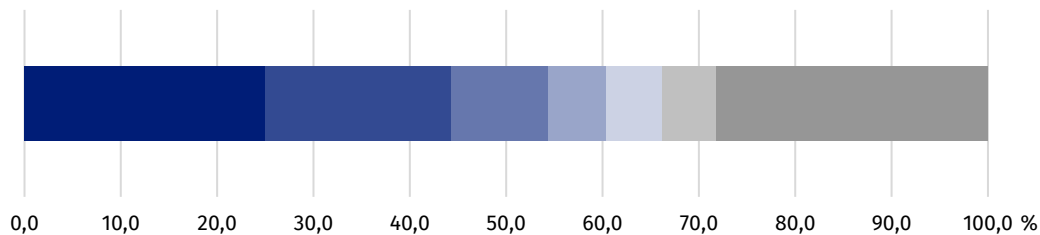

Skala wykorzystania możliwości opieki nad dzieckiem z omawianego powodu była w regionach dość zbieżna. Udział liczby pracujących rodziców oraz opiekunów prawnych korzystających z prawa opieki nad dzieckiem z powodu sytuacji epidemicznej oscylował wokół 2-3%. Najmniej, bo 1,9% pracujących znajdowało się w takiej sytuacji w regionie warszawskim stołecznym. W regionie tym jednocześnie największa była skala wykorzystania przez pracujących pracy zdalnej. W ujęciu wszystkich regionów można zauważyć, że w związku z sytuacją epidemiczną w końcu marca 2020 r. pomiędzy wykorzystaniem przez pracujących prawa do opieki nad dzieckiem a wykonywaniem pracy zdalnej zachodziła umiarkowana ujemna zależność. Oznacza to, że w regionach wraz ze wzrostem udziału pracujących, którzy z powodu sytuacji epidemicznej pracowali zdalnie małał udział pracujących korzystających z możliwości opieki nad dziećmi z powodu zagrożenia COVID-19.

Podobna zależność, ale o mniejszej sile, zauważalna była pomiędzy tymi dwoma instrumentami zapobiegania rozprzestrzenianiu się COVID-19 w układzie sekcji PKD. Na przykład sekcja Edukacja należała do tych, w których relatywnie rzadko pracujący korzystali z opieki nad dzieckiem (1,4% pracujących w tej sekcji), natomiast udział osób pracujących zdalnie był największy.

Według przeprowadzonego badania najwięcej pracujących (6,0%) nie wykonywało pracy z powodu opieki nad dziećmi w sekcji Pozostała działalność usługowa. Dość znaczący udział pracujących, którzy zastosowali to szczególne rozwiązanie zanotowano także w sekcjach: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (4,8%), Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (3,4%), Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (3,4%) czy Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (3,1%). Pracujący w ostatniej z wymienionych sekcji rodzice i opiekunowie prawni korzystający z prawa do opieki nad dziećmi z powodu rozprzestrzeniania się COVID-19 stanowili liczebnie największą część pracujących, którzy skorzystali z tej formy zapobiegania pandemii.

Wykres 8. Struktura pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną korzystali z zasiłku opiekuńczego na czas opieki nad dzieckiem do lat 8 z powodu zamknięcia żłobka, przedszkola, klubu dziecięcego, szkoły według PKD na koniec I kwartału 2020 r.

Sekcje PKD:

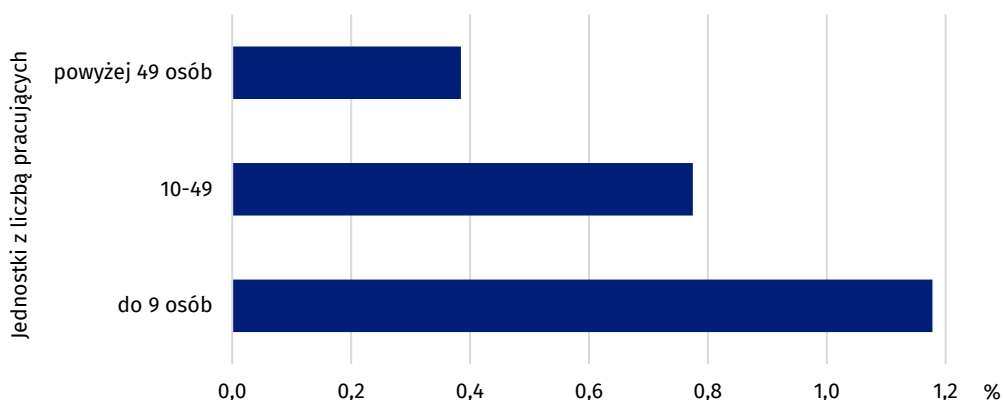
- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)
- Przetwórstwo przemysłowe (C)
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)
- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)
- Edukacja (P)
- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)
- Pozostałe

Pracujący, którzy w związku z sytuacją epidemiczną korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją

W I kwartale 2020 r. w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej wprowadzono formy czasowego odosobnienia ze względu na podejrzenie zakażenia między innymi w postaci kwarantanny oraz izolacji. Pracujący, którzy według stanu na 31 marca 2020 r. korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją stanowili 0,6% ogółu pracujących. Takie przypadki odnotowano w podobnej skali zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym.

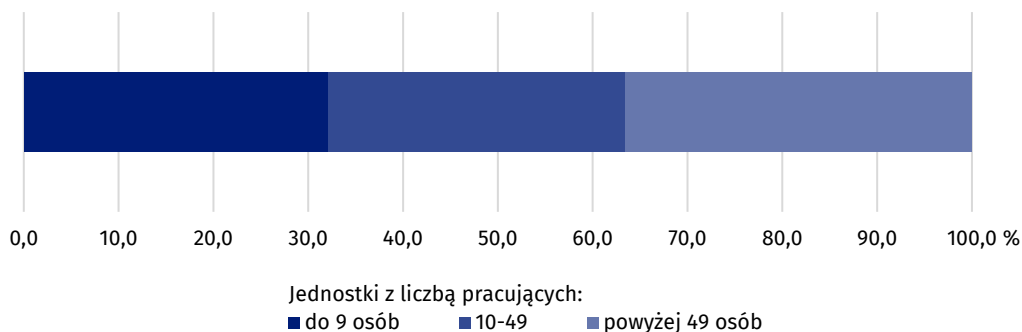
0,6% pracujących skorzystało z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją według stanu na 31 marca 2020 r.

Wykres. 9. Udział pracujących, którzy korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją według wielkości jednostek na koniec I kwartału 2020 r.

Biorąc pod uwagę wielkość jednostek można zauważyć, że nieco większa część pracujących objętych kwarantanną bądź izolacją była w jednostkach najmniejszych, a relatywnie najmniejsza w jednostkach największych. Wśród ogółu pracujących, którzy 31 marca 2020 r. korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia ich kwarantanną lub izolacją udział pracujących z poszczególnych grup wielkościowych jednostek był zbliżony.

Wykres 10. Struktura pracujących, którzy korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją według wielkości jednostek na koniec I kwartału 2020 r.

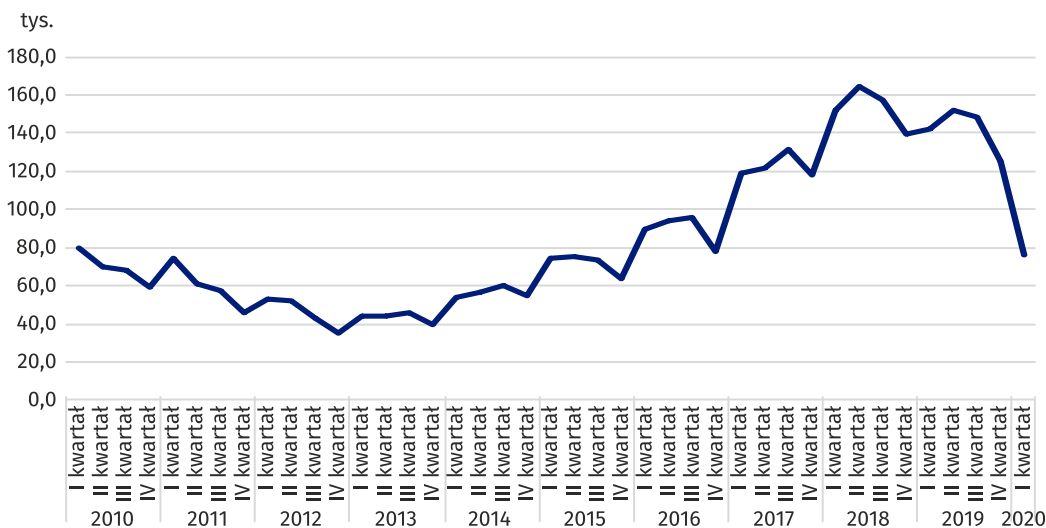

Sytuacje kwarantanny lub izolacji pracujących miały miejsce we wszystkich regionach. Dotyczyły one od 0,3% pracujących w województwie podlaskim do 1,2% pracujących w województwie lubuskim. Biorąc pod uwagę rodzaje działalności to w końcu marca 2020 r. więcej pracujących niż średnio w Polsce zostało objętych obowiązkiem kwarantanny lub izolacji w usługach. Przy czym w sekcjach związanych z informacją i komunikacją czy działalnością finansową i ubezpieczeniową z wynagrodzenia z tego tytułu skorzystało mniej niż 0,2% pracujących. Więcej takich sytuacji, bo obejmujących po ponad 1% pracujących miało miejsce w sekcjach związanych z: zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi czy pozostałą działalnością usługową.

Podsumowanie

W I kwartale 2020 r. w Polsce zaczął się rozprzestrzeniać wirus SARS-CoV-2. Pomimo uruchomienia szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem wywołanej tym wirusem choroby COVID-19, takich jak praca zdalna czy zasiłek opiekuńczy na czas opieki nad dzieckiem do lat 8 liczba pracujących była mniejsza niż w końcu 2019 r. Wzrosła względem końca poprzedniego kwartału liczba zlikwidowanych miejsc pracy, spośród których co 4 zlikwidowano z powodu sytuacji wywołanej pandemią COVID-19.

Wykres 11. Wolne miejsca pracy

W omawianym kwartale znacząco, bo o blisko 40%, zmniejszyła się względem poprzedniego, liczba wolnych miejsc pracy, podczas gdy przez całą drugą dekadę XXI wieku w pierwszych kwartałach kolejnych lat wolnych miejsc pracy przybywało.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Bydgoszczy
Dyrektor dr Wiesława Gierańczyk
Tel: 52 366 93 90

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 34 91, 22 608 38 04

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Popyt na pracę w czwartym kwartale 2019 roku](#)

[Popyt na pracę - publikacja roczna](#)

[Inne opracowania zawierające wyniki tych badań: stat.gov.pl → Obszary tematyczne → Rynek pracy](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Dziedzinowe Bazy Wiedzy - Rynek pracy](#)

[Strateg → Obszary tematyczne → Rynek pracy](#)

[Bank Danych Lokalnych → Rynek pracy](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Popyt na pracę](#)

[Wolne miejsca pracy](#)

[Nowo utworzone miejsca pracy](#)